

E-screener

De agenda's en de profiteurs

door prof. Willem W. Maduro

Zelden heb ik zo'n aan alle kanten miskleunende overheidsmaatregel meegemaakt als de inbedrijfstelling van de E-screener psychologische test voor wapenverlofhouders.

De enorme rel die vrijwel direct na het uitrollen ontstond, heeft in ieder geval voor bestaande verlof- en jachtaktehouders tot opschorting van de test tot 2021 geleid. En voor een aantal juridische procedures die in spoedgevallen tot nu toe allemaal door de betrokken burgers worden gewonnen en waarin de rechter de gang van zaken rond E-screener tot de grond toe afbrandt. Misschien is dat wel de reden dat de minister niet eens op de zittingen verschijnt...

Inmiddels heeft de minister bij herhaling verklaard dat de resultaten van E-screener niet als enige faktor mogen gelden bij de overweging een verlof te weigeren of in te nemen. Ha, dit maakt het interessant. Vooral als we dit gegeven naast de steeds vaker gehoorde bewering zetten dat legaal wapenbezit een gunst is, een privilege, een uitzondering.

Want dat is het namelijk niet.

Gunst of recht?

Het is verboden te hengelen zonder visakte. Het is verboden om een auto te besturen zonder rijbewijs. En het is verboden om vuurwapens te bezitten zonder verlof.

Om een wapenverlof te verkrijgen/te behouden, moet men aan een aantal voorwaarden voldoen. Oud genoeg zijn. Lang genoeg lid zijn van een schietvereniging. Voldoende schietbeurten per jaar hebben. Een deugdelijke kluis hebben voor de wapens en munitie. Een schoon verleden tot wel acht jaar terug. Geen kriminel en in de woonsituatie. Geen zorgmeldingen.

Elk van deze voorwaarden heeft een stoplichtfunctie. Voldoet men niet aan slechts één van de eisen, dan krijgt men geen verlof. Het

omgekeerde geldt ook: wordt aan alle voorwaarden voldaan, dan moet de overheid met extreem steekhoudende en buitengewoon zwaarwegende argumenten komen om een verlof te weigeren.

Legaal wapenbezit is in de praktijk dus een in de wet verankerd recht en geen gunst. Ik heb deze constructie niet bedacht; dat heeft de wetgever helemaal zelf gedaan.

Maar let nu even heel goed op. De minister heeft E-screener aan dat rijtje voorwaarden toegevoegd maar zegt daar uitdrukkelijk bij dat een negatieve uitslag van deze test niet als enige criterium mag dienen voor het intrekken/weigeren van een wapenverlof. De politie moet dus ook kijken naar al die andere, reeds langer bestaande eisen die ik hierboven genoemd heb. Maar die hebben zoals gezegd wél een stoplichtwerking. Die reeds lang bestaande verlofvoorwaarden hebben dus helemaal geen ondersteuning van E-screener nodig!

Dode letter

Met andere woorden: als die keiharde voorwaarden allemaal op groen staan en alleen E-screener rood geeft, is het afgeven/verlengen van een wapenverlof geen probleem. Immers, E-screener resultaten op zich mogen

op zich niet doorslaggevend zijn. Heeft de minister zelf bij herhaling aan iedereen die het maar wilde horen, gezegd en inmiddels ook op schrift verklaard. Het staat trouwens ook in de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), een Europese verordening waaraan ook de Nederlandse overheid dient te gehoorzamen: de uitslag van een digitale test mag nimmer als enige beoordelingscriterium worden gebruikt.

Om kort te gaan: het E-screener verhaal is een dode letter. Je kunt E-screener wel inzetten maar de Nederlandse rechter en Raad van State, en per ultimo een EU gerechtshof zullen met besluiten die louter genomen zijn aan de hand van E-screener resultaten, korte metten maken.

Leve het Rijnlandsmodel!

Uiteraard heeft de korpschef al een vroeg stadium ingezien dat de onder zijn aandrang ontwikkelde E-screener test wanneer die op een rechtmatige, bij wet geregelde manier wordt toegepast, totaal waardeloos is. Aldus heeft hij zijn mensen op de afdelingen Korpschef-taken bevolen dat ze lak aan de uitspraken en beloften en toezeggingen van hun hoogste baas, de minister van Justitie en Veiligheid, moeten hebben. ("Werkinstructie WWM artikel 6a E-screener, d.d. 1-10-2019.") De korpschef heeft het veld namelijk opgedragen om ook E-screener als een stoplicht te laten fungeren. Dus als een aanvrager aan alle reeds bestaande stoplicht-voorwaarden voldoet, zelfs al is dat al dertig, veertig, vijftig jaar het geval, en hij/zij "zakt" voor de E-screener test, dan is het einde verlof.

Tja, dit krijg je als je de met de WWM belaste politiefunctaris, Jaco van Hoorn, zijn gang laat gaan. Deze gekende aanhanger van het Rijnlands-model* vindt dat de politie zich veel meer moet bezighouden met het oplossen van problemen**. En dat een van de kerntaken van de politie het begrenzen van de morele ruimte is.***

"...in Nederland heeft de politie dus de taak om oplossingen die anderen bedacht hebben, uit te voeren."

Glibberig pad

O boy, wordt het hier even een glibberig pad, zeg. In een democratie worden problemen namelijk door de politiek opgelost. ...Of nóg groter gemaakt, maar voor dit systeem hebben we nu eenmaal gekozen. Met name instanties zoals politie en krijgsmacht, met hun monopolie op schier oneindige geweldsmiddelen, moeten zich vanwege hun bijzondere positie verre houden van het bedenken en uitvoeren van "oplossingen". Dus hey, Van Hoorn, in Nederland heeft de politie dus de taak om oplossingen *die anderen bedacht* hebben, uit te voeren. Interessanter wordt het niet, kerel. Met jouw manier van probleemoplossen heb je de minister klemgezet, de morele ruimte van goedwillende KCT medewerkers ernstig beperkt en al met al voor veel financiële en emotionele schade gezorgd.

Het wordt tijd dat de minister de overlegstructuur die dit soort gedrag faciliteert, gaat herzien. Hij, de minister, dient het heft weer in handen te nemen en "zijn" politie zal duidelijk moeten worden gemaakt als één van de gelijkwaardige stakeholders aan tafel te zitten, in plaats van de voorzittershamer over te nemen en alle andere belangen ondergeschikt te maken aan die van de politie. Of, zoals er steeds nadrukkelijker te horen is, aan de persoonlijke agenda van enkele politiefunctionarissen.

Lamark

Het E-screener drama kent nóg een paar onderbelichte facetten. Laten we eens kijken naar de profiteurs van E-screener: het Trimbos instituut dat het gedrocht heeft ontwikkeld, en Lamark BV. Om met die laatste door te gaan: dat bedrijf is geen onbekende van de politieorganisatie. Het neemt namelijk ondermeer ook de examens af van de hulpofficier van justitieopleidingen.

Aha. Juist. Hmmm. Wat kunnen lijntjes in Nederland toch kort zijn.

Afijn, totdat de minister de zaak opschortte, heeft Lamark afgelopen najaar in een paar weken tijd 948 verlof- en jachtaktehouders verwerkt die per stuk € 54,45 hebben betaald. Dat is snel en makkelijk verdiend geld. Immers, wat Lamark doet is hooguit een lullig (qua omvang) computerprogramma op een server hosten en toezicht houden op de slachtoffers die de test doen. Van die 948 nietsvermoedende burgers hebben er 204 hun verlof en hun wapens moeten inleveren. Dat is 21½%. (Wat al aantoonde dat de test inhoudelijk niet deugt. Extrapoleren we namelijk dat getal en wordt E-screener losgelaten van de riem, dan zullen in drie jaar tijd minstens 13.000 verlof- en jachtaktehouders gestigmatiseerd worden als een gevaar voor de samenleving en zichzelf. Terwijl ze al minstens acht jaar niets op hun kerfstok hebben! Kortom, aan de betrouwbaarheid van E-screener resultaten mag stevig getwijfeld worden. Met dank aan het Trimbos instituut, maar daar kom ik zo op.)

De minister wil in drie jaar alle 60.000 verlof- en aktehouders door E-screener malen. Voor Lamark is dat een makkelijk binnengehakte extra omzet van ruim 3 miljoen euro inclusief btw.

Ik ken hostingbedrijven waar je voor veel meer serverruimte per jaar slechts 50 (!) euro betaalt. Oh wacht, daar ontbreekt natuurlijk fysiek toezicht. Maar hoeveel verdient iemand die toezicht moet houden op de E-screener slachtoffers? Als ik even doorreken kom ik op gemiddeld 380 verlof-aktehouders per week die de E-screener gaan doen

(60.000 / 52 x 3 weken). Dat is 76 per werkdag. Is 10 per uur. Toezicht op individueel niveau geeft 10 man personeel. Laat zo'n fte nou eens 35.000 euro per jaar kosten. Dat is 350.000 euro op jaarbasis en is verreweg het grootste bestanddeel van de kosten die gemaakt worden om die 1 miljoen euro per jaar omzet te genereren. Vergeet niet dat het verzorgen van de E-screener test voor Lamark een *extraatje* is; alle overige bedrijfskosten zoals huisvesting, energie etcetera worden immers al betaald. Verdeeld over de 21 Lamark vestigingen vallen die 76 test-stakkers per dag niet eens op.

Aldus ben ik van mening dat de exorbitante prijs die een verlofhouder voor de onwettige E-screener test moet betalen, niet in verhouding staat tot de werkelijke kosten.

Zeg, is dit uiterst lucratieve schnabbeltje eigenlijk wel Europees aanbeesd?...

Trimbos instituut

En dan het Trimbos instituut waar het giftige E-screener mengsel gebrouwen is. Vernoemd naar Kees Trimbos die in de jaren '50 van de vorige eeuw met zijn wijze praatjes aanzette tot het gedwongen scheiden van ongetrouwde moeders en hun kind. Vrouwen die in het donker moesten bevallen of met een handdoek over hun ogen opdat ze hun pasgeboren kind maar niet zouden zien voordat het voorgoed van ze afgenomen werd. Ze zouden zich er eens aan kunnen hechten...

Mensonterende, misselijkmakende praktijken waarvan de afschuwelijke gevolgen nu pas in de openbaarheid komen.

Kees Trimbos dus, die dit de beste methode vond om het "probleem" van ongetrouwde moeders op te lossen. Het Trimbos instituut is naar deze dramatische engbek vernoemd en lijkt er nog steeds trots op te zijn.

Dubieuze kwaliteit

Het Trimbos instituut is een fiscaal aantrekkelijke ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) waar ondermeer werkloze hoge (politie-)ambtenaren en anderszins moeilijk plaatsbaren in de Raad van Toezicht worden geparachuteerd. Bijvoorbeeld Bernard Welten, de meer dan de minister-president verdienende oud-politiefchef die toevallig toetrad tot de Onderzoeksraad voor Veiligheid die het Alphense schietdrama onderzocht. Die OVV concludeerde vervolgens toevallig dat de politie niet verantwoordelijk was voor het gebruik van legale wapens (zie column in AK56 #154. Red.) en dat er een psychologische screening voor verlofhouders moest komen. Een mooi klusje voor het Trimbos instituut waar toevallig diezelfde Bernard Welten in de Raad van Toezicht zit.

Aha. Juist. Hmmm.

Dit Trimbos instituut produceert min of meer aan de lopende band voor velerlei uitleg vatbare statistieken en voert onderzoeken uit waarvan iedereen de uitkomst al kent of kan raden. Denk aan ronduit verbluffende conclusies in de trend van "Van roken ga je waarschijnlijk eerder dood". Of "Drinken op het werk verhoogt de kans op bedrijfsongevallen". Over een paar jaar gaan ze daar - uiteraard na gedegen onderzoek - concluderen dat suicide met uitlaatgas in je garage weleens kan teruglopen vanwege de toename van elektrische auto's...

Van dat niveau dus. Daar gaan de belastingcenten en belastingaftrekbare giften ondermeer aan op. Zo ook aan de wanprestatie dat men daar ontwikkeld heeft, E-screener. Net als iedereen die aan E-screener heeft meegewerkt, moeten ze daar in Utrecht eens de morele kanten van een

opdracht tegen het licht houden. Laten de psychologen en psychiaters die er werkzaam zijn ook hun beroepscode eens lezen.

Maar weet u, misschien is het Trimbos Instituut zo'n plek waar het werkelijke werk door goedkope stagiaires wordt verricht. Of wellicht zijn de Trimbos-producten net zo geloofwaardig als de onderzoeksresultaten van het Wetenschappelijk Onderzoeks-

Documentatiecentrum (WODC) dat danst naar de muziek die elders gespeeld wordt? "Onze opdracht aan u is dat u gaat onderzoeken of een psychologische test voor legale wapenbezitters mogelijk is. Tevens concludeert u dat een psychologische test voor legale wapenbezitters mogelijk is. Daarna mag u die test samenstellen."

Ik kijk in dit dossier ondertussen nergens meer van op.

Wordt vervolgd. Alweer.

Het ganse E-screener dossier is een clusterfuck waar ik geen goed woord voor over heb. Zo'n 60.000 burgers op wier gedrag op individueel niveau al minstens acht jaar niets valt aan te merken, worden behandeld op een manier die alle perken van wet en fatsoen te buiten gaat.

Het zou voor alle betrokkenen het beste zijn om E-screener per direct definitief af te voeren. Dan praten we er nooit meer over.

...Wordt vervolgd dus.

Noot:

**Het Rijnlands-model streeft maatschappelijke ordening na. In de praktijk betekent dit een alsmaar uitdijende overheid die zich actief bezighoudt met van alles en nog wat en de burger aan steeds meer regulering blootstelt. In Nederland heeft dit ondermeer geleid tot het poldermodel, een overlegstructuur waarin vandaag de dag professionele opportunisten de belangen van hun achterban verkwanselen.*

***Interview met Jaco van Hoorn door Maurits Hoenders, gepubliceerd door Stichting Beroepseer, zomer 2016.*

**** Twitter 31-12-19*

“Kortom, aan de betrouwbaarheid van E-screener resultaten mag stevig getwijfeld worden.”